

Al vent

PORTAVEU DEL "GRUP CASTELLONENC D'ESTUDIS"

ANY I. Nº 3-4 CASTELLÓ DE LA PLANA SET. 1964

SUMARI

EDITORIAL

Frederic M. Rivas i Garcia

DES DE BORRIANA

Alfons Martin i Vicent

IDEES

"Punyent"

RACONET LITERARI

REFLEXIONS ENTORN D'UN TEMA SOCIAL

Josep Lluís Lucas

LA UNITAT D'EUROPA

Albert Sànchez-Pantoja i Domínguez

PÀGINA POÈTICA

Vibural i Rivas

ENTREVISTA AMB FRANCESC VICENT

"Jaumet"

L'ENSENYAMENT DE LA NOSTRA LLENGUA

MISCEL·LÀNIA

EXPANSIÓ ECONÒMICA

F. Rivas.

AQUÍ, CASTELLÓ

Jaume Godes i Archilés

INFORMACIÓ CULTURAL

DIRECCIÓ: Albert Sànchez-Pantoja i Domínguez
Frederic M. Rivas i Garcia

IMPRESSIÓ: Tallers gràfics del Palau Bisbal.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llar Parroquial de la Sma. Trinitat

DIBUIXOS I IL·LUSTRACIONS de Durban.

EDITORIAL

El que molt em meravella, és com la gent aliena està ignorant del nostre voler, de les nostres aspiracions; alhora que de la nostra veritat, del nostre pensament.

Els nostres sentiments, ideals, són purs i poden -ja ho he dit- ben bé estar a la llum del sol.

Hi cap discussió.

Quan la parla és un clam; quan la parla és un fet; quan el poble és memòria del que un dia es va fer; quan està en joc el creure o no en la nostra personalitat; quan -a la fi- avergonyits de germans que s'escandalitzen del patrimoni nostre lloem l'afecte sagrat, la dolça llengua, ens trobem a nosaltres com a poble. Però algú ho discuteix.

El plantejament de discussions que s'adrecen a una solució de la discutit, va donat un funció directa per la sinceritat o, en grau contrari, per la hipocresia dels mateixos subjectes de la discussió o diàleg.

Estic segur que si una de les parts que dialoga no vol sincerament arribar a la solució, o almenys a una solució que done en desprendre's de la seua preconcepció de l'afet, mai no s'arribarà a una comprensió que fonamenti una pau a la terra.

El nostre problema, és únicament cultural. Ara bé, tots els problemes tenen, segons el grau de projecció social, segons el grau d'importància de repercussió a la societat, un plantejament enfront o al costat de la política, en el diàleg de la qual, s'assentaran els fonaments per a la seua solució.

Dir, doncs, que ens devem d'alienar de la política seria un error.

Però, no ho és atendre allò d'En Muntaner:

¡"Estats ab bon cor e siats d'un voler e d'una voluntat"!

RIVAS I GARCIA

NOTA DE LA REDACCIÓ

És el nostre desig assolir la major difusió possible del nostre butlletí.

Preguem, doncs, doncs, als nostres lectors que ens presten llur col·laboració, donant a conèixer "AL VENT" entre llurs familiars i amics, facilitant-nos nom i adreça de possibles interessats.

Adreceu-vos a: "Grup Castellonenc d'Estudis Ller Parroquial de la Sma. Trinitat. CASTELLÓ DE LA PLANA.

DES DE BORRIANA

Benvolgut amic:

Ja comença a envellir el temps que ens va separar un dia quan els nostres camins anaven parells pel signe de l'amistat. L'home oblida amb facilitat els afectes més amagats dins el cor, però sempre resta un caliu de lo que un dia va ésser flama.

Vull dir amb aquest pròleg tan... romàntic (i quasi cursi) que encara no m'he oblidat de tu (recorde unes línies de la teua darrera carta en la qual em demanaves que et contara quelcom) ni tampoc de la meua ciutat.

Pense que seria una ruqueria dir-te el que coneixeràs, si saps un poc de geografia; que Borriana és una població de 20.000 habitants, important foc de comerç i exportació, etz.; àdhuc no estiguera tampoc encertat si volent esvair-me de la realitat relataria les fàbules de la seua fundació; que si la va fundar Sicà a l'any 2.383 de la creació (?), si va ésser Brigi, o els fenicis, o som nosaltres els que encara tenim que fundar-la.

No, lo que jo vull contar-te és, com viu el poble en l'actualitat, com labora, i com ha caigut el seu esperit, perquè ja ho deiem els propis borrianencs, -"hem perdut, àdhuc l'orgull de capital, del que fins ara fa poc encara ens quedava quelcom"-.

Com saps, jo he estat fora de Borriana un parell d'anys, i ara, en tornar, trobe una comunitat de gent que em sembla com una Babel xicoteta; de vegades pense com aquell... "A on està la meua Borriana... que em l'han canviada?", i és, perquè el que m'agradava de Borriana i el que esperava que fora sempre, pareix que ha desaparegut, que ha estat adulterat i que està amordassat per tendències estranyes.

En la faceta de la llengua és prou la contradicció que hi ha. El corrent d'immigrants, principalment del sud d'Espanya, ha fet que el "valencià dialectal" hagi perdut terreny, que gran part de la gent avui parli el castellà, encara que per més desgràcia siga un castellà molt mal parlat. "O que cosa tan bestial és lo castellà grosser!" exclame un personatge del "Col·loqui de les dames valencianes". Els joves tenim molta de culpa també, ja que ens havem acostumat a ésser filla "de mare guapa i pare ric" i per snobisme preferim lo forà a lo propi i tradicional.

Vaig a contar-te un cas, que et donarà una lleugera idea de les noves tendències que tenen lloc a la vila. El "Beatleisme" regnant ha fet que hom convocara un concurs en el que els premis es donen per la durada de les ovacions i quantitat de palmes; com que a la joventut li agrada més el ritme que no pas la melodia (aço no passa únicament a Borriana), el Dúo Dinàmic tindria més premis que no pas Josep Iturbi (en el cas que aquest mestre tinguera la poca vergonya de participar en un "concurs" d'aquests). Conseqüència derivada és que a l'art se li escamoteja una victòria merescuda en benefici de la "carrincloneria" que inspira befa en lloc d'admiració.

Comercialment, la cosa va avant, a més, els turistes ens han pres com blanc de llurs nòrdics esguards i a l'estiu n'hi ha un feix; sentimentalment, jo almenys, no puc dir lo mateix. Han estat els propis borrianencs els que han cremat en el foc de la indiferència allò de:

"El nostre progrés, pot fondre's
en ses tradicions de glòria:
per ordre cita la Història
Borriana, París i Londres.

En fi, amic, la carta comença a fer-se un xic llarga. No ha pretès més, encara que en principi pretendria molt. T'he escrit i això ja és prou satisfactori. Un altre dia parlarem més.

Un abraç. Ben teu

Alfons Martin i Vicent

IDEES

Es tan pregon l'efecte que produeix en la persona el mateix corrent de la vida, que la nostra forma de reaccionar davant una realitat depèn considerablement d'aqueix.

No tan sols són consideracions de tipus comunitari les que ens constreñeixen en la nostra lliure forma d'actuar; és la nostra mateixa consciència que en veure's obligada a treballar es rebel·la contra l'esperó que la desvetlla del somni de no pensar, de no fer, de no trobar-se responsabilitzada, de deixar-se arrastrar inconscient.

La nostra comoditat va en allò, en romandre en el somni o en no romandre-hi. I hi ha molts que gaudint d'aquesta comoditat la prefereixen al desvetllament col·lectiu, a la personal responsabilització històrica que en el temps que calgui serà escamesa pels nostres fills o pels fills d'ells.

Aleshores, en el jutjat de la Història, veuran qui va ésser l'ofuscat; el que duia l'amor al País, o aquell que se la'n portava el flaïre de la comoditat política.

Però, tots confiam que el nostre esperó és fort, tan fort com per a desvetllar la màmia del seu pregon somni. Per a desvetllar la màmia política. Per a que despertí en nosaltres, i conscients del que som, d'acord amb la nostra Història, refem i dirigim el corrent modern de la vida política. ¡tant!, com per a sentir-nos responsables de la nostra renovació.

PUNYENT

---ooo0ooo---

RACONET LITERARI

EL PI DE FORMENTOR

Mon cor estima un arbre, ¡Més vell que l'olivera,
més poderós que el roure, més verd que el taronger
conserve de ses fulles l'eterna primavera
i lluita amb les tormentes que assalten la ribera
com un gegant guerrer.

MEQUEL COSTA I LLOBERA

ELS VENTS

Sol voldria ser un moment
ponent;
si el ponent té massa foc,
xalec;
per arribar més enjorn,
migjorn;
per ser més fresquet i fi,
garbí;
i si el garbí és massa lleig
llebeig;
si el llebeig té massa sal,
mestral;
Donaria un potet
només per tornar-me un poc
ponent, migjorn o garbí,
llebeig, mestral o xalec.

M. SANCHIS GUARNER

CANÇÓ DE CAPVESPRE

S'enduïen veus d'infants
el sol que jo mirava.
Tota la llum d'estiu
se'm feia enyor de somni.
El rellotge, el blanc mur,
diu com se'n va la tarda.
S'encalma un vent suau
pels camins del capvespre.
Potser demà vindran
encara lentes hores
de claror per als ulls
d'aquest esguard tan àvid.
Però ara és la nit
i he quedat solitari
a la casa dels morts
que només jo recordo.

SALVADOR ESPRIU

---ooo0ooo---

REFLEXIONS ENTORN D'UN TEMA SOCIAL

Hi ha un element latent en la vida de tota societat que implica una definició de la seva raó d'ésser basada en una projecció envers la consecució de les metes que fonamenten la seua existència. Negar aquesta obligatorietat de projecció és negar la raó motivadora de l'existència d'una vida col·lectiva amb caràcters i ideals comuns, i en conseqüència, negar tota possibilitat de societat.

En origen, la societat està íntegrament constituïda per un conjunt de relacions de diversa índole que uneixen un determinat nombre d'individualitats, buscant el seu millor benestar i la satisfacció de les seues necessitats materials i espirituals (socials).

Això suposa la realització d'uns actes que obliguen a una contínua successió de projectes. En tot moment social existeix un factor elemental que s'identifica amb la necessitat d'una contínua projecció col·lectiva i individual.

Admes això, neix immediat el problema de determinar els elements en què hom basa tota projecció social, de trobar el perquè, com i quan de la tasca col·lectiva, a fi d'assolir les premisses que serveixin per a la construcció del sil·logisme que fonamenti tota acció social. Açò comporta un coneixement precís i exacte de l'home com ésser social i dels factors intrínsecament constitutius de la societat.

Com diu Ortega i Gasset: "En tota vida col·lectiva hi ha, d'antuvi, un horitzó de possibilitats i després una resolució que tria i decideix el mode efectiu de l'existència col·lectiva."

Aquesta resolució emana del caràcter que la societat tingui, o, el que és el mateix, del tipus d'home dominant en ella".

Orientat així, el problema es concreta en el coneixement del caràcter de la societat i el dels elements minoritaris que determinen la seua activitat de decisió.

Analitzant la idea apuntada, anem a fixar les nostres reflexions en les generalitats que enmarquen l'estudi de l'home com ésser social i el dels caràcters de la societat, àdhuc dintre d'un significat d'actualitat, per altra part imprescindible, a fi de seure bases fermes dins una visió de projecció.

Fonamentalment, les causes que determinen l'existència de l'home social actual continuen essent les mateixes que l'han definit com a tal en origen. L'home es sent social per inclinació i per necessitat.

No esdevé el mateix amb els elements radicals exteriors, o circumstàncies que influeixen en el seu mode de concebre la societat i principalment en la seua facultat de decisió.

La societat actual es caracteritza per una incessant tendència cap a la constitució de grans nuclis socials. Aquest moviment afecta a gairebé totes les seues formes, encara que influeix de mode més palès en els camps: Polític (tendència envers els grans blocs internacionals), Comercial (formació de la gran empresa i del gran mercat), Laboral (associació de patrons i treballadors formant sindicats), Cultural (equips d'estudi i experimentació), Religiosa (tendència a una unificació religiosa).

Devant aquesta realitat, l'home -i paral·lelament la petita societat (de grup o ètnica)- reacciona de dos modes molt diferents i, en cert grau, contradictoris.

D'un costat es manifesta en ell una projecció envers l'exterior expressada per una ansietat d'ampliar els seus coneixements

i les seues relacions, a l'impuls de la necessitat d'adaptar-se al ritme imposat per les circumstàncies.

Per altre, i com a compensació, es veu en la necessitat de retrobar-se íntimament, buscant en els valors tradicionals que de fineixen el seu mode d'ésser el punt de suport per a la seua manifestació exterior, i així en lo Cultural (desenvolupament de la consciència artística), històrico-geogràfic (consciència de la raó d'ésser històrica i dels factors que determinen el seu estat actual), Religiosa (valoració de la consciència individual com a contrapès a la càrrega de les idees).

Dintre aquesta doble faceta característica de les col·leccions socials de l'home actual, mereix especial interès a la nostra reflexió la que es refereix al retrobament amb si mateix, ja que en ella es troben els factors individuals i col·lectius que defineixen el caràcter de la societat actual. RECERCA, ACTUALITZACIÓ I DESENVOLUPAMENT DELS ELEMENTS TRADICIONALS INTEGRANTS DE LA CONSCIÈNCIA INDIVIDUAL I SOCIAL, I DELS NEXES D'UNIO ORIGINARIS DE LA MATEIXA.

J. L. Lucas

LA UNITAT D'EUROPA

Pot extranyar a algú el fet que malgrat els esforços plegats de tanta homes de bona voluntat, Europa està encara sense fer.

La cosa no resulta tan estranya si hom profunditza un xic en les directrius generals que han presidit aquests esforços.

Vull apressar-me a dir que jo no tinc la fórmula maravillosa que esborri de cop totes les dificultats naturals (i d'altres no tan naturals) que avui s'oposen a la unitat europea. Unicament voldria dir algunes veritats sobre aquesta qüestió que esdevé d'una importància capital tant per a Europa com per als europeus; i nosaltres en som.

Quals són les bases sobre les què hom tracta de bastir l'Europa unida?

Tenim, d'una part, el superestat centralitzat que somnien alguns plenificadors i teòrics "de laboratori", que sortosament no passarà d'això, de somni, car no és en la negació de les nacionalitats on cal cercar l'harmonia unitaria europea.

Per altra banda tenim "l'Europa de les pàtries", tan ben volguda pel general De Gaulle, i que en la forma en què hom la presenta, esdevindria un "sindicat" de grans estats que tampoc no representa, ni de bon tros, l'ideal d'una Europa unida.

Siguem realistes i mirem Europa tal com és; i si mirem amb els ulls de la sinceritat, veurem aquest mosaic de nacionalitats que amb llurs blocs ètnics, lingüístics, econòmics i àdhuc religiosos, componen l'essència de l'Europa eterna.

Siguem amb Jordi Ventura: "La nostra Europa és la de totes i cadascuna d'aquestes nacions. A la península Ibèrica, a l'hexàgon francès, a les terres balcàniques i als països del nord, arreu on hi ha homes d'Europa, les cultures europees componen un matissat quadre de vius colors, testimoni de lluites comunes i d'uns pobles que, avui més que mai, malden per assolir un nivell més alt de dignitat humana".

Defensem l'Europa dels europeus, bastint-la en funció dels seus elements individualment i col·lectiva considerats.

PORTEN EL SIGNE DE LLEI DE DEU

Deixa'm que et mire que avuf és dissabte,
i avuf és un dia d'ocis englesos;
deixa'm que un dia faci recapte
per que en la resta et done als besos.

Mai no em demanis que jo abandoni
el costum savi dels meus majors;
Tu pensa sempre que jo a tu et done
la passió encesa dels meus amors.

Deixa'm que tinga la llàntia encesa
que no l'apagui bufit del vent;
deixa que vulga, ma gran posesa
dins cabessola que em té dement.

Deixa que esclati bomba de plàstic
que dins jo porte, al fons de l'hort;
no passis pena ni tingues fàstic
que quan esclata no dona mort.

Deixa'm.... deixa'm que avuf et contempli
on jo em recrei d'ensomniar;
ja que em serveixis de sacre temple
per que en diumenge pugui pregar.

Mai no demane correspondència,
les cartes tire, sempre, tot sols;
com visc dins l'art, no tinc prou ciència
per a que capti d'amor conhort.

I mai no sento vanes suors,
ja que et porte elevada i lleu,
car el dictàmen dels meus dolors
porten el signe de llei de Deu.

VIBURAL

Llegiu
**CAVALL
FORT**

ÉS UNA PROVA D'AMOR
I DE RESPECTE ENVERS
ELS NOIS I LES NOIES
QUE L'HAN DE LLEGIR.

Demaneu-lo a:

Apartat nº 44
VIC (Barcelona)

**EDICIONS
D'APORTACIÓ
CATALANA**

Darrers títols:

TOTHOM HA
D'ÉSSER-HI.
ELS CATALANS I
L'OCCITANISME.

Demaneu infor-
mació a:

Apartat 5031
BARCELONA.

Volem l'Europa de les comunitats etnico-lingüístiques, l'Europa "dels Pobles", que, ignorats o no, representen la realitat més pregona de l'Europa vertadera.

Com ja he dit en començar, aquesta fórmula no és la "pedra filosofal" que ho arreglarà tot

com per art de màgia. La mateixa diversitat dels europeus és un seriós obstacle per a la desitjada unitat; però no és insuperable i amb bona voluntat i comprensió dels problemes aliens, aplegarem a la meta. I això és feina de tots.

Albert S-Pantoja.

---oooOooo---

PÀGINA POÈTICA

Recollim ací el missatge poètic de dos dignes portaveus de la "nova ona" castellanenca, en els versos dels quals hom endevina l'esperit sà, jove i plenament identificat amb els sentiments i aspiracions dels seus autors.

NITS DE MARÇ

L'ametller de rosa flor
ja ha posat sa clara llum
flors de perfum;
fort i joïós com l'or,
perfum nuvi de sa llum.
Ja arriba el març vida jove,
darrere les oronetes passen volant,
¡com tants anys!
nit negra, ¡brillen d'estrelles!
pau formosa, nit olorosa.

És primavera l'amor
roig més encés l'estiu,
tristesa a la tardor
i a l'hivern som el caliu.

La nit suau del març tercer
garbella amb sa clara lluna
la joia volguda i fina,
i mon plaure que s'encén;
és joia encesa en llum,
en la llum del març tercer
i és rosa que esclafa en bes,
flor d'amor,
d'aquells nuvis primerencs.

Daurada llum de la vida
l'amor,
que com crepuscle en el dia
éssent lo més bonic,
també és lo més tristós.

En nit suau del març tercer,
trina en cançó l'amor,
lo vent,
a les parets de la vila
novies d'ell,
lo vent fréstec mariner.

Rejuvindrà ja la vida
com en març floreix la vila,
¡i tots tindran tant d'amor
com l'ocell que entre branques
ja és joïós!

Quan en la nit olorosa
d'aquest març,
sento la veu
d'aquells nuvis,

mes amics,
em neix a mi, dintre meu
un sà pensament;
¿què penso?

penso en mi,
¿amb quina veu?

Penso.....

quan la vesprada acabi
no tindrè amb qui recosta'm,
penso..... que soc sols, així,
en aquestes nits de març;
i penso que en un revolt
tot açò podrà canviar,
i amb aquest afany treballlo
i així, em guanyo el meu pe.

Les nits fresques d'aquest març
fina a l'estiu ho seran
però l'amor que en mi neix
ja no més, no trigarà;

car des d'ací
brotarà dins de mi, n'arrelarà
i no s'arrefredarà, com si fos
la nit de març,
ans bé, com el caliu....

a mi em posarà de viu.

Joiós, la flor d'amor
a la dona oferiré,

perquè.....
a qui soc més deutor
si no ho soc a l'amor
que ella em doní?
i és amb aquesta flor
que a ella li pagaré
la major deute que tinc.

UAB

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

F. M. RIVAS

EDICIONS D'APORTACIÓ CATALANA (ENTRE TOTS HO FAREM TOT) saluda els lectors de "EL VENT" amb el desig d'establir amb tots ells lligams de fraternitat, i amb la il·lusió d'establir contacte i relació en un terreny on coincideixen sentiments i neguits.

Voldríem crear una mútua i alhora recíproca aportació.

No ens empeny únicament la preocupació de trobar nous subscriptors, sinó la voluntat d'eixamplar el cercle d'amics amb qui conviure en l'anhel de plantejar-nos problemes comuns i de cercar i preparar-nos per a la seva presa de consciència i solució.

Volem oferir-vos punts de vista sobre diversos aspectes de la nostra vida col·lectiva, i voldríem trobar també entre vosaltres qui ens ajudés en aquesta preocupació cívica contribuint amb la seva aportació intel·lectual a buscar uns camins que, conduint-nos cap al futur, ens projectin amb la preocupació d'un demà que volem mereixer i volem donar a la mesura i semblança nostra.

TÍTOLS PUBLICATS

I	QUESTIÓ DE NOMS	Jean Fuster	12 Pts.	(10 Pts.)	x
II	LES LLENGUES EUROPEES	Jordi Ventura	35 "	(30 ")	x
III	PER LA CONTINUITAT DE LA RENAIXENÇA	M. Cruells	18 "	(15 ")	x
IV	US DE LES LLENGUES VERNACLES EN L'ENSENYAMENT (U. N. E. S. C. O.)		25 "	(20 ")	x
V	L'HOMME, LA NACIÓ I L'ESTAT	Francesc Maspons Anglasesell	25 "	(20 ")	x
VI	ELS ORIGENS DEL CARACTER	Carles Muñoz Espinalt	16 "	(14 ")	x
VII	ELS CATALANS INDIFERENTS	Manuel Cruells	16 "	(14 ")	x
VIII	ELS CATALANS I L'OCCITANISME	J.V.S.	60 "	(50 ")	x
IX	TOTHOM HA D'ESSER-HI	Francesc Lorenzo Gàcia	22 "	(19 ")	x
X	SENTIT POLITIC DELS CATALANS	Carles Muñoz Espinalt	19 "	(16 ")	x
XI	DIALEG EUROPEU	Manuel Cruells	19 "	(16 ")	x
XII	L'HOMME NACIONAL	Marc Aureli Vila	18 "	(15 ")	x

- e () x preu de subscripció.
- e La subscripció pot iniciar-se en el títol que es desitgi.
- e els exemplars poden ésser adquirits fora de subscripció, a preu normal.
- e les trameses es fan per correu, i l'import és cobrat a reembossament

ENS PODEU FACILITAR NOMS DE POSSIBLES INTERESATS? Gràcies.

Per a SUBSCRIPCIONS i tota mena d'INFORMACIONS, dirigiu-vos a:
EDICIONS D'APORTACIÓ CATALANA

(Entre tots ho farem tot)

Apartat 5031 BARCELONA

ENTREVISTA

FRANCESC VICENT; DIRECTOR DE LA REVISTA PARLADA "CLIMA",
PARLA PER A "AL VENT".

El popular i bonastre de "Paco" Vicent ens ha rebut amb la seua característica simpatia i en assabentar-se del nostre propòsit de fer-li aquesta entrevista, es disposa de bona gana a respondre les nostres preguntes. I vam començar sense massa prolegòmens.

NOM I COGNOMS.- Francesc Vicent Domènech

NASCUT A.- Castelló de la Plana.

L'ANY.- 1.935

D'ENÇÀ DE QUAN DIRIGIU LA REVISTA "CLIMA"?.- Des de la seua fundació.
Abril del 1961.

QUE QUANTS NÚMEROS HAVEU FET FINS AVUI?.- 32 normals i a més a més 20 d'extraordinaris a capital i comarques.

PER QUE FEU "CLIMA"?.- Per donar un horitzó que indubtablement crec que calia a Castelló i la seua joventut, pel que fa a inquietuts. Per mitjà d'aqueix beneït home que és mossen Amorós, la varem llançar en l'antic saló parroquial de la Stma. Trinitat.

PER QUE NO ENCLOIU MÉS PÀGINES EN LA NOSTRA LLENGUA?.- No hom pot dir que no incloïm pàgines en la nostra llengua, com insinueu, per que aquestes han anat apareixent amb alguna periodicitat i endemés, la nostra anyal Gala Aniversari, presidida per autoritats, Reina i cort, té un remarcad caràcter vernacle. El "perquè no", hom pot atribuir no pas a la nostra falta d'atenció en aquesta qüestió, ans be a la manca d'interés de bona part de la nostra joventut i endemés a que "CLIMA" és una revista parlada que abarca temes generals de la més ampla diversitat i és clar que cal accontentar tots.

QUE PENSEU DE "CLIMA".- És clar que fins ara, encara que siga immodèstia -parlo com un simple castellonenc en aquest moment- ha assolit el miracle autèntic que un públic incondicional i una joventut sana la segueixia tots els llocs i s'interessà pel seu desenvolupament.

QUINA OPINIÓ US MEREIX LA INFORMACIÓ ACTUAL?.- Estem en un període d'indubtable desenvolupament en aquest aspecte. Al progrés general s'uneix el gran increment d'edicions de periòdics i revistes que, amb els mitjans moderníssims dels quals hom disposa, fan que el terme mitjà de lectors augmenti de dia en dia, ajudat per aquest tipus de manifestacions parlades o escrites de simple caràcter "amateur"; exemple del que dic, puguen ésser ben bé aquest butlletí i la nostra revista parlada.

UNA COSA IMPORTANT QUE DEMANEU A LA INFORMACIÓ.- Abans de tot, que siga sana i valenta, i estigui al servei del bé comú de tots els ciutadans.

CREIEU QUE A LA NOSTRA INFORMACIÓ LI SOBRA O LI FALTA ALGUNA COSA?.- Si. Sobren (encara que som els primers convençuts que per raons que no venen al cas, és impossible prescindir-ne), aqueixes publicacions de literatura escandalosa i periodisme sensacionalista, que no diuen res en el fons i tan sols contribueixen a posar negre l'horitzó.

Faltar, crec que falten revistes especialitzades d'autèntica categoria i que la joventut es faci càrrec que tot no s'ens té que donar fet i que és ella mateixa qui ha de fer-se portaveu, com abans he dit.

OBSERVEU FERMS VALORS EN EL CORRENT CULTURAL ACTUAL ALS PAÏSOS CATALANS?.- Hom observa una indubtable renaixença de la nostra cultura, que si hom encarrila per camins rectes de col·laboració i germanor, arribarem a un esdevenidor més il·luminós.

QUAN FEU "CLIMA", PENSEU EN ALGUN CORRENT ESPECIAL?.- En les pàgines de "CLIMA" tenen cabuda tota mena de temes i opinions; dins dels corrents que llurs diversos autors tracten, no pensem en altra cosa que la defensa dels valors culturals i tradicionals de Castelló i les seves comarques.

CONSIDERANT QUE EL MON TRAVESSA UNA CRISI PROFUNDA, DE QUINA MENA CREIEU QUE ÉS: POLÍTICA, SOCIAL O ESPIRITUAL?.- És molt complex tractar aquest tema que duu de cap tots els estadistes del món. Jo, des de la meua modèstia et diria: sí, crec que puc assegurar-te que el món a part de tenir fam de justícia social, té molta fam de Déu. Els

homes estan empenyats en cega consecució de victòries tècniques i materialisme, que, a voltes, els aparten lamentablement del nostre Creador.

QUINA CREIEU QUE ÉS LA MISIÓ DE LA PREMSA, DE LES REVISTES, DE LA INFORMACIÓ EN LA NOSTRA SOCIETAT?.- Orientar. Orientar i informar en tot moment, deixant de banda influències de clan o conveniències de tipus excessivament publicitari. En aquest moment m'agradaria recordar-te una frase que a aquest respecte vaig escoltar a aqueix mestre del periodisme castellonenc que és el Director de "MEDITE-RRANEO", En Jaume Nos i Ruiz; "Tot aquell que es senteixi bon periodista, deu convertir la seua professió en un autèntic apostolat".

HOM PARLA DE LA FALTA D'INTERÉS DELS CASTELLONENCOS PER LA CULTURA VALENCIANA, O MÉS AMPLAMENT PARLANT, CATALANA; COM US EXPLIQUEU AQUEST FENÒMEN?.- Ha estat excessivament abandonat l'apropament de la nostra joventut a aquestes coses. En part per falta d'interés dels propis joves i en part també perquè en altres temps se va prendre el desenvolupament de les cultures autòctones com bandera de perniciosos separatismes. Avui, gràcies a Déu, crec que aquests conceptes han estat benefactorament superats per una joventut sana i en marxa.

COM VEUEU L'ESDEVENIDOR DE LA NOSTRA CULTURA AUTÒCTONA?.- Soc optimista en aquest respecte. Crec en la nostra cultura i en els joves defensors d'ella, que, pel que respecta a Castelló estan ben representats pels components del "Grup Castellonenc d'Estudis" i el seu portaveu "AL VENT".

QUINES CONSIDEREU QUE HAURIEN D'ÉSSER LES CONDICIONS ÒPTIMES PER AL NORMAL DESENVOLUPAMENT CULTURAL DELS PAÏSOS CATALANS?.- Les condicions a les quals el·ludiu, crec que estan començant a produir-se. Ens ho demostra, en lo que a nosaltres més directament ens afecta, la gran quantitat d'editors que joiosament veiem dediquen cada vegada més edicions a originals escrits en el nostre idioma.

JAUMET

---ooo0ooo---

L'ENSENYAMENT DE LA NOSTRA LLENGUA

Si tenim consciència de tot allò que culturalment i social, és autènticament NOSTRE, ens adonarem de seguida de quan fonamental és que els valencians parlen la llengua seua i que el nostre esdevenir com poble està indisolublement lligat a la conservació i expansió de la parla autòctona.

És molt lamentable el cas (avui molt freqüent) de tanta gent (i sobre tot mares) valencians que no volen que els seus fills parlin "en dialecte" per que el castellà "fa més fi" o és "més pràctic". Tot això és originat per un desconeixement absolut de la nostra realitat cultural i de la responsabilitat que tenim que assumir com a part integrant d'una col·lectivitat que des de Perpinyà - Elx parla una mateixa llengua.

Si tenim que defensar el nostre idioma cal començar per conèixer-ho.

I en aquest sentit adreçem els nostres esforços. Tots els interessats deuen adreçar-se a:

Curs de Llengua Valenciana. Centre Excursionista de Castelló.

Cursos orals i per correspondència de Llengua Valenciana. Organitzats per "Lo Rat Peret". Plaça de Manises, 3. València.

Curs de llengua catalana. Organitzat pel Grup Castellonenc d'Estudis. Començarà el dia 2 de novembre a la Llar parroquial de la Stma. Trinitat.

---ooo0ooo---

miscel·lània

En el discurs que va pronunciar el Sant Pare a l'obertura de la tercera sessió del Concili Vaticà II, es va expressar d'una manera pareguda a nosaltres en el n.º2 del nostre butlletí.

Així com: recollir dintre de la unitat les nostres diferències culturals, reviscolar aquestes cultures, com a signe de vitalitat i també d'unió d'homes i pobles, i el respecte de les peculiaritats llurs.

"Ací està la celebració de la unitat, de la catolicitat on l'Església fonamenta la seua prodigiosa consistència, la seua admirable aptitud per a fer els homes germans entre ells, per a recollir en el seu si les més variades cultures, les més diverses llengües, les més característiques litúrgies i espiritualitats, les més diferents expressions nacionals, socials i culturals, reunint-ho tot a una joiosíssima unitat i respectant alhora la seua legítima nativa multiplicitat.....

---ooo0ooo---

S'ha creat a Almassora la Co-operativa n.º 1 d'exportació de taronja. Un pas més enverà l'organització de l'economia del nostre País.

---ooo0ooo---

Volem remarcar l'amplaria de difusió que està assolint aquest butlletí. No és sols ja a Castelló, també a d'altres ciutats dels Països Catalans com són Almassora, Borriana, Sueca, València, Tarragona, Barcelona i Palma de Mallorca, se'n envien números.

---ooo0ooo---

Ha estat constituïda a Peníscola la "Union del fomento del Baño Ebro", a la qual hom encomana la realització del pla d'irrigació de les comarques del Baix Ebre, Montsià, El Maestret i la mateixa Plana, amb un aprofitament bé distribuït de les aigües del riu Ebre, que arribaran fins a prop del mateix Castelló.

---ooo0ooo---

Ens plau d'assenyalar un fet que hem observat d'un temps ençà i què ens ha sorprès agradablement.

Hom tracta de la presència, cada dia més accentuada de llibres escrits en la nostra llengua. Abans, el llibre català era una raresa bibliogràfica que els castellonans només tenien ocasió de trobar quan anaven a València o Barcelona.

Avui, podem trobar-ne una certa varietat a les llibreries bones de Castelló. El gènere de més acceptació són la novel·la i els temes de tipus social i religiosos.

Llibres com "NOSALTRES ELS VALENCIANS" de Joan Fuster, han tingut un gran impacte.

---ooo0ooo---

El mateix que hem dit dels llibres hom pot aplicar als discs.

Es Raimon qui escapara tots els "records" de venda. També tenen bona acceptació les plaques catalanes de Josep Guardiola, Salomé, Els 4 7, etc, etc.

---ooo0ooo---

Observem que, malgrat l'èxit de "Se'n va anar" al festival de la Cançó Mediterrània de l'any passat, en la sisena edició corresponent a enguany, no figurava cap cançó cantada en la nostra llengua entre les seleccionades per a ésser interpretades cara al públic.

Ahir si. Avui no. Demà..... ..potser. Decididament, nosaltres no som d'eixe món.

---ooo0ooo---

Han estat celebrades a La Llosa les festes patronals de Sant Felip.

Van tenir un gran èxit les actuacions de la "Schola cantorum" de Vall d'Uixó, dirigida per Miquel Arnau molt encertadament.

Tanpoc no podia faltar la tradicional "cordà", en la pólvora, ànima i cor dels festeigs valencians, va córrer abundantment.

---ooo0ooo---

Punt d'arrencament, és el de sig de superar definitivament les velles estructures socials de tipus conservador i llençar-se a una lliure competència planificada, mitjançant un poder general d'adquisició vastament repartit entre totes les capes; de superar aquella estructura caracteritzada d'un costat, per les capes "superiors" del poble, que poden permetre's qualsevol consum, i d'altre costat, per l'existència d'altra capa, quantitativament molt ampla, amb quasi res de capacitat de consum. Hom té que posar, doncs, com a base, el reformar i superar aquest estat de coses, contrari a tota evolució progressiva, i que implica el constant resentiment entre "Rics" i "Pobres".

Ara bé, el medi més idoni per aconseguir i garantir aquesta prosperitat desitjada, és la lliure competència. Només ella pot fer que el progrés econòmic beneficia tots els homes, an especial en la seua funció de consumidors i que desapareguin tots avantatges que en general no reaproguin a una productivitat enlairaada.

Per mig de la competència, s'opera -al millor sentit de la paraula- una socialització del progrés i dels beneficis, i es manté despert, endemés, l'afany de rendiment personal, per lo qual augmenta la productivitat amb el consegüent augment del nivell de vida.

Existeix, però, un perill general en tot el referent a l'economia lliure de mercat; el menyscapte de la competència. Per això una llei basada en les prohibicions de les pràctiques restrictives de la competència es considera com "llei fonamental de l'economia".

En iniciar l'economia important, principalment, enlairar l'oferta en general, impulsant alhora i per aquest camí una lliure competència.

Amb açò, s'aconseguirà donar majore oportunitats de treball.

Aplegat a aquest punt, i aconseguit un bon ritme d'expansió i de creixement, el consum, cada cop més extés, portarà con a conseqüència l'augment de la productivitat.

És molt més pràctic realitzar l'augment del nivell de vida o prosperitat per mig de l'expansió que no esperar que la prosperitat es derivi d'un millor i nou repartiment del producte social.

Això no implica pas el dir que la distribució actual sigui injusta en moltes ocasions; però és facil de veure que quan el producte social a repartir sigui major, les diferències pràctiques entre un producte social major i altre menor, serien menors, posat que la capacitat de consum en la persona humana és relativa.

La competència és una frontera ideal, endemés, per a tancar el pas a les pràctiques de l'egoisme material de certes persones que volen aprofitar el producte social net del país, amb el qual es poden realitzar majore inversions o dotacions socials, augmenti el particular de cada persona.

Sols l'expansió econòmica fa possible que els pobres puguin participar més i més a l'augment de la prosperitat.

És aquesta una de les experiències del "miracle" econòmic alemany.

F. M. R. G.

AQUÍ CASTELLÓ

SEMÀFOR DE L'ACTUALITAT A LA NOSTRA CIUTAT

LLUM VERDA: "Ahir, avui era demà"

Tinc el costum de dir "poble" a la meua ciutat natal. Molts li diuen també poble, si, però d'una manera despectiva, diuen "un poble gran".

En part, tenen raó; Castelló és un poble gran, però bell, agradable, ric, i a més a més és capital de província administrativa (Castelló) i de comarca natural (La Plana).

Potser ahir, Castelló, encara que essent per natura capital fossi de fet un poble; un poble gran que mirava envers un demà que ja aplegaria. Avui, la nostra ciutat és capital de fet i de dret. O un dia a un altre hom veuen alçar nous grans edificis que semblen voler esborrar tot allò que ahir va ésser Castelló. Són oberts nous i moderns establiments que ens posen al nivell d'altres grans ciutats. El món alegre de la joventut i el turisme, gaudeixen d'atraccions, sales de festes i d'altres diversions abans insospitades. I per si encara fossi poc, té Castelló aquest regal immens que el Creador li va atorgar, com és aquest benigne clima i la magnífica platja a la qual hom està dotat de nombroses atraccions; tot allò sobre aquesta gran atracció que per ella mateixa és la nostra benèdicta terra.

LLUM ROJA: "Coses del meu poble"

Em resulta un xic dolorós criticar algunes coses de Castelló després del que he exposat anteriorment, però tinc que complir amb la meua tasca de semàfor i són molts els que es salten les seues llums "a la torera" sense preveure el que pugui passar-hi.

Des d'una cantonada de la Porta del Sol vaig veure com uns senyors (d'aquells que l'humorista Cassen diu estrangers, però que jo continuo dient mal-vestits o bàrbars que deien els romans) li preguntaven a l'urbà qualcom que ell no va entendre per qüestions idiomàtiques però prompte va assabentar-se del que volien dir per la fatxa que portaven (vestit de bany), volien anar-hi a la platja. Això encen la llum roja i dic: ¿No serà hora que als bàrbars també se'ls oxidi l'atenció?

Seguint amb l'ambient platjer, recorde que un diumenge pel matí, una parella de la policia armada organitzava les "cues" de l'autobús, que per cert, eren immenses. Crec que hauria conyegut que va esperar gairebé una hora; aleshores vaig enyorar la típica "panderola" i em vaig dir: -Coses del meu poble-. Si almenys quan van insistir tant en suprimir-la hagueren pensat també en substituir-la!

Per últim, i canviant de tema, deu recordar que hi ha un semàfor roig encara des de fa molt de temps en l'aspecte cultural. Tenim una Biblioteca Municipal, la qual em suposo que dintre uns cent anys nom podrà inaugurar ja el pas que ve!. Falta una biblioteca senyera on es puguin fullejar tota mena de llibres. Tenim que far palera la falta d'un museu comarcal digne de tal nom, arxiu històric, bibliote de teatre d'un mínim de qualitat. Les nostres emissores de ràdio dediquen una aixafant majoria de llurs hores de programació a la "música" moderna i serials llogrimògens. La mateixa televisió i el cine tampoc no són cap sol·lució encertada, encara que això no passa sols a Castelló.

En fi, no crec que hom li faci molt de cas a la meua pobre veu, però si desig pel bé de tots que aquestes coses tan lamentables deixen de passar al meu poble.

Jaume Godes i Archidó

informació cultural

CASTELLÓ DE LA PLANA

CLUB D'ESTUDIANTS

Amb el final de l'estiu, comencen de nou les activitats normals del club. La iniciativa més interessant del moment, és la fundació d'un Cine-club que vé a omplir un buit que ja es deixava sentir a l'àmbit cultural castellanenc.

També van a continuar les audicions públiques de la revista parlada "COMETA", que tan bon començ va tenir el passat més de juny. Hom anuncia per a novembre l'esperada aparició del periòdic portaveu del Club, que es dirà "X Y Z".

El nostre Grup, com part integrant del Club d'Estudiants, col·laborarà en totes aquestes manifestacions culturals.

GRUP CASTELLONENC D'ESTUDIS

Per als primers dies de novembre està previst el començament del II Curset de llengua catalana. Les classes continuaran donant-se a l'aula de la Llar parroquial de la Trinitat. Els textos que hom utilitzaran, seran la Gramàtica catalana "SIGNE" i la "Gramàtica valenciana" de Carles Salvador.

Per als alumnes de comarques, hom organitzarà un curset per correspondència i se'ls enviaran els textos gratuïtament.

Aquest curset per correspondència començarà a primers de gener proper, però tots els interessats ja poden formalitzar la seua inscripció, escrivint a "Grup Castellonenc d'Estudis, Llar parroquial de la Stma Trinitat, Castelló de la Plana"; cal fer constar nom, cognoms, adreça, ciutat, comarca i estudis realitzats.

La secció d'Estudis Comarcals, del nostre Grup, prepara una serie d'assaigs sobre fets històrics del País Valencià.

La mateixa secció, té en curs la organització d'una xarxa de col·laboradors als principals nuclis urbans del País, per donar un major abast a la seua tasca.

NULES

Ha nascut a aquesta ciutat la revista parlada "CRISOL", que va llençar la seua primera edició el passat dia 9.

Aquest primer número va presentar les pàgines: "EDITORIAL" per Miquel Romero, "BOU DE VILA SI, BOU DE VILA NO" per Vicent Vicent, "COMENTARIS AGRICOLAS" per Josep Blay, i completant amb les pàgines de música, esports i teatre.

Felicitem aquest dinàmic grup de nulencs que integren la taula de redacció, per la seua felig iniciativa i els desitgem tota mena d'èxits en el seu exercici.

També és de desitjar que la nostra llengua ocupi el lloc que li correspon en les pàgines d'aquesta nova revista.

BARCELONA

Ha sortit el número d'agost de la revista montserratina "SERRA D'OR", dedicat al Noucentisme.

Publica una encoratjadora al·lusió al nostre Grup, de la qual ens sentim joïoses.

---ooo0ooo---

UAB

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General
CEDOC